

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**TRACTATVS|| DE CON-||FESSIONIBVS MA=||LEFICORVM ET
SAGA-||RVM SECVNDÒ RECOGNI||tus, & auctior redditus.||
An, & quanta fides ijs adhibenda sit?||**

Binsfeld, Peter

Avgvstae Trevirorum

VD16 B 5530

6. Præludium. Præcedenti affine. Omnia opera maleficorum effectum sortiuntur ex pacto expresso, vel tacito cum Dæmone, ita vt semper, quando vult maleficus operari, expreßè vel tacitè inuocet Dæmonem ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-41113

fieri posse, vt malefici iterum cōuertantur ad
 saniozem mentem, quando semel Dæmoni
 sua nomina dederunt, & Christianæ fidei ab-
 renunciârūt. Sed hic error cū sit falsissimus,
 à Concionatoribus ab humanis mentibus ex-
 tirpandus est: multos enim trahit in despera-
 tionis peccatum, qui ad Christum redirent;
 tollit libertatem arbitrij, gratiã Dei extenuat,
 & diabolum potentiozem facit ad perdendū,
 quàm Christum ad saluandum, contra verita-
 tem ab Apostolo traditam. *Rom. 5. Vbi enim abun-
 dauit delictum, super abundauit & gratia.* Videmus
 etiã, quod aliqui se voto religionis solemni,
 corpore & animo in perpetuum Deo conse-
 crârūt, ipsiusq; castra multis annis secuti sunt,
 qui quãdoq; in fine vitæ Dæmonis suggestio-
 nibus impuls, apostatæ fiunt, & suauē Christi
 iugum derelinquunt. Quanto magis, qui in-
 fœlicis Dæmonis sodalitiū sequuntur, etiã si
 eius obsequio se deuouerint, poterunt gratia
 Dei adiuuante, quæ omnibus petentibus da-
 tur, ad communionem fidelium, si velint, re-
 dire, & duram diaboli seruitutem excutere, &
 hæc doctrina hoc infœlici tempore sæpius po-
 pulo inculcanda est.

6. Præludium. Præcedenti affine.

*Omnia opera maleficorum effectum sorti-
 untur ex pacto expresso, vel tacito cum Dæ-
 mone, ita vt semper, quando vult maleficus*

*Omnia ma-
 leficorum o-
 pera sūt ex
 pacto cū Dæ-
 mone tacito
 vel expresso*

B 3

opera-

operari, expressè vel tacitè inuocet Dæmonem in auxilium, vt concurrat ex pacto.

Hoc præludium, cum tota opera magorum & maleficorum fundetur in pacto & quasi condito cum Dæmonibus, vt attestantur Doctiss. in Theolog. Franciscus Victoria in Relict. de arte Magica, & Iosephus Angles, in l. par. Florum qq. 1 theologicarum in 2. in q. de eadem materia. latius quàm in priorè editione est extendendum, maximè cum Ioannes VVierus celebris in medicina, & vir varia lectionis qui ferè totam machinam maleficorum & agarum in phantasmata, melancholiam & illusionem refert. hoc fœdus etiam & pactum imaginariũ, & impossibile iudicet, & satis congruè ad suum propositum: Quia destructo fundamento, quæ ex ipso sequuntur, destructa censentur: & cum dictus Doctor Medicus in ipso fundamento cacuiat sicut etiam in quibusdam alijs principalibus punctis huius materie, habeatq; aliquos suæ opinionis discipulos: fusius doctrina de pacto Magorũ & maleficorum stabilienda est, vt firmo iactò fundamento, ædificium firmitus stet. Impugnat dictus auctor pactum hoc & fœdus præcipuè in lib. de Lamijs ca. 7. & 8. & 23. & de prestigijs Dæmonum lib. 6. cap. 27. & in d. cap. 23. non constare dicit de pacto, nisi ex propria stupidarum delusarumq; anicularum confessione. Et in d. ca. 27. argumentis impossibilitatem pacti arguit, quæ infra soluentur.

Vera & Catholica doctrina est intercedere posse pactum, & de facto interuenire in operibus Magorum & maleficorum. Probat in primis ex illo Esaiæ 28. Dixistis, percussimus fœdus

fœdus cum morte, & cum inferno fecimus pactum. Quod ad præsentem sensum, allegarunt S. Thomas 2. 2. q. 95. art. 4. in corpore. Alphonsus Castren. lib. 1. de iusta hæreticorum punitione, cap. 14. Mart. Nauarr. de pœnitentia d. 1. cap. Nunquid Cain. Paulus Grilland lib. 2. de Sortilegijs, q. 3. Atq; hæc Esaiæ verba ad propositum etiam accommodant Pontifices, Ioannes 22. in extrauag. incip. Super specula edita contra Magos & magicas superstitiones. Et Sixtus V. in Bulla contra Astrologos, incantationes, diuinationes & sortilegia. Quare non rectè Censor noster tam pactum, quam hunc sensum verborum Esaiæ impugnauit. Quandoquidem sacra Scriptura non solum vnum habet sensum, sed etiam plures. Clarius idem probat illud Euangelij Matth. 4. Iterum inquit scriptura, assumpsit eum in montem excelsum valdè, & ostendit ei omnia regna mundi, & gloriam eorum, & dixit ei: Hæc omnia tibi dabo, si cadens adoraueris me. Tunc dicit ei Iesus. Vade Satana. Scriptum est enim, Dominum DEVM tuum adorabis, & illi soli seruias. Hic percunctor, an hæc non sit species & forma pacti: Hæc omnia tibi dabo, si cadens adoraueris. Quis enim Iuris peritorum dubitauit pacta fieri hoc modo, per si, dabo hoc, vel tantum, si hoc feceris. L. hoc iure. ff. de donationib. L. Labeo scribit, si mihi Bibliothecam. L. Iuris gentium. ff. de pactis. Baldus in

Tract. de pactis, à num. 20. Ioan. Baptista Cæ-
 cialupus in Tract. de eadem materia, q. 6. & alij
 in ll. allegatis. An non etiam formę contractus
 innominati sunt, secundum leges & omnes
 Doctores hæ? Do vt des, do vt facias, facio vt
 facias, facio vt des. ff. de præscriptis verbis: &
 in factum actionib. L. Naturalis meus, Glossa
 & DD. ibidem. Angelus, Syluester, Aurea Ar-
 milla, & omnes summistæ in verb. Cõtractus.
 Quid ergo aliud sonant secũdum legitimum,
 naturalem & verum sensum hæc verba. Hæc
 omnia tibi dabo, si cadens adoraueris me, nisi
 pactum? dabo, si exercueris actum adoratio-
 nis, do, si hoc feceris: hoc modo etiam semper
 nostros maleficos & sagas in primis aggredi-
 tur. Si Deo & suis abrenunciaueris, mihiq; ad-
 hæseris, liberabo te à tali desolatione, aut tri-
 bulatione, aut paupertate, dabo diuitias, aut
 offeram voluptatem ad libitum, aut faciam te
 voti compotem, &c. Vt nõ modo percipimus
 ex confessionibus stupidarum anicularum,
 sed etiam virorum doctorum vtriusq; status,
 Ecclesiastici & ciuilis, hominum, iuuenum &
 senum, (quod sanè dolendum) imò etiam cõ-
 uersorum & pœnitentium. Deinde ad proba-
 tionem dictæ veritatis accedit canon. 26. caus-
 sa. q. 2. cap. Illud: ex August. in hæc verba: Om-
 nes artes huiusmodi, vel nugatorix, vel no-
 xix superstitionis, ex quadam pestifera socie-
 tate hominum & Dæmonum, quasi pacta infi-
 delis

delis, & dolosæ amicitiaë constituta, penitus sunt repudiandæ & fugiendæ Christiano. Nec abhorret lex ciuilis hoc pactum. C. de malef. & mathem. in l. multi: dum ait, manibus accitis, id est, secundum Glossam, Dijs infernalibus, quomodo vocati veniunt Demones, nisi ex pacto? Certè humana potestas, cùm sit inferioris ordinis, & longè infirmioris virtutis, Dæmonem ne minimum quidem cogere posset vt accitus compareret, nisi pactum intercederet. Sed plura pro explicatione istorum verborum adducimus in Commentario in titul. C. de malefic. & mathemat. in d. l. Multi: quem præsentis tractatui statim subijcimus. Comprobat etiã hoc pactum communis Theologorum sententia. D. Cyprian. in li. de duplici martyrio attestatur, quod qui magicis artibus vtuntur, tacitè Christum abnegent, dum cum Dæmonibus habent fœdus. S. Augustin. li. 2. de doctrina Christiana; à ca. 20. cuius verba relata in d. cap. Illud: S. Thom. in 2. 2. loc. citat. & in quæst. 96. sæpè. S. Anthonin. 2. part. titul. 12. Guilhelmus Parisiensis in tract. de fide & legib. fol. 45. col. 2. in edit. Parisiensi de Anno Domini 1516. Scotus in 4. dist. 34 Gabriel. in 2. d. 8. q. 2. art. 4. dub. 2. Syluest. & Angel. in verb. Superstitio, & maleficium. Ioan. Gerson in 1. parte, in Triologio Astrologiæ Theologizataë. Martinus Arles in tract. de superstitionibus, à num. 85. Ioannes Trittemius

de reprobis & maleficis ad quæstiones propositas a Maximiliano Cæsare. Franciscus Victoria, Castrensis & Iosephus Angles loc. citat. Ioan. à Turrecremat. in d. c. Illud: 26. q. 2. Martin. Nauar. in manuali confessoriorum, cap. 11. nu. 25. & alij communiter alibi. Consentiant Iurisperiti Paul Grillan. in d. q. 5. de Sortilegijs. Iodocus Damhauderus in cap. 61. Practicę criminalis. Ioannes Bodinus lib. 2. cap. 3. & 4. de Demonomania Magorum, & in confutatione opinionis V Vieri, pag. 440. in editione Basiliensi de Anno Dom. 1581. accedit Thomas Erastus Medicus in Dialogo de Lamijs, qui doctissimè confutat opinionem V Vieri, ad propositum, tacito nomine. Atq; hanc Catholice sententiam determinauit Vniuersitas Theologica Parisiensis Anno Domini 1398 19. Septemb. damnando errores aliquos circa materiam superstitionum. Hos autem articulos ponunt Gerson in 1. parte suorum operum: & Bodinus in initio sui libri, & alij alibi.

Tertius articulus ad nostrum intentum talis est. Quod inire pactum cum Dæmonibus tacitum, vel expressum, non sit idololatria, vel species idololatriæ, error. Et intendimus esse pactum implicitum in omni obseruatione superstitiosa, cuius effectus nõ debet à Deo, vel natura rationabiliter expectari. hæc in d. articulo.

Non desunt apud Scriptores præclara pa-
ctorum

etorum explicitorum exempla, quæ ad ædificationem & instructionem lectorum placet ascribere. S. Amphilochius in vita Basilij Magni, quam inserit Laurentius Surius tomo primo, refert, quendam infimæ fortis adolescentem Protherij Senatorij ordinis viri filiam deperisse, qui quod se humili & obscuro genere natum cognosceret, Magum adijisse, promittendo ei multam auri vim, si eius opera puella possit potiri. Magus hominem ad Dæmonis voluntatem paratum animaduertens, cum literis ad diabolum mittit, quas ille ea noctis hora & loco, vt incantator constituerat, in æratollit, simulq; operam Dæmonis alta voce implorat. Literarum autem talia erant verba: Quandoquidem, mi domine, non cunctanter in eam curam mihi incumbendum est, vt à Christiana religione homines abstraham, & tuæ adiungam voluntati, quo tua pars fiat auctior: En mitto ad te hunc qui præsentem perferet literas, puellæ cupiditate inflammatum, petoq; vt liceat ei adipisci quod appetit, vt & in illo glorietur, & cum multa alacritate congregem alios, qui placeant tibi. Mox adsunt Principes potestatis tenebrarum spiritualis nequitia, & lætabundi apprehensum miserè errantem ad diaboli conspectum ducunt, monstrantq; eum illi in sublimi throno sedentem, vallatumq; vndiq; turbis malignorum spirituum. Accipiens autem ille literas à mago
mis-

missas dixit ad miserum, Credis in me? At ille inquit, credo: Et abnegas Christum tuum? respondit, abnego. Tum diabolus, manu tua scriptas mihi exhibe literas, quibus Christo tuo & Baptismati vltro renuncies, meq; sponte in æternum profitearis, & quod in die iudicij præparatas pœnas sempiternas mecum libens sis subiturus, & ita confestim efficiam te rei optatæ compotem. Scripsit ille manu propria ad diaboli petitionem. Statim fornicationis spiritus mittitur, vt puellam perditæ iuuenis amore inflammet, iussis obtemperat, atq; tantam mox in puellæ pectore amoris ignem excitauit, vt se morituram diceret, nisi de parentis consensu famulus sibi matrimonio iungeretur. Basilius deinde hominem diabolo deuotum, Christo reconciliauit.

Nota est etiam historia de Theophilo, quam Metaphrastes descripsit ex Eutychemo Patriarcha Constantinopolitano, qui testatur se scribere ea quæ à Theophili lingua audiuit, & eam historiam adiunxit suis etiam Surius tom. 1. ex Simeone Metaphraste. Meminit eius etiam breuius S. Antoninus 4. part. tit. 15. cap. 45. §. 6. Hic Theophilus, cum esset in oppido Ciliciæ Adana Ecclesiæ Oeconomus, vel vt S. Antonin. ait, Archidiaconus, iniuste per æmulorum calumnias administratione siue dignitate exutus, impatiens tantæ iniuriæ, Iudæi insignis magi in ea vrbe auxilium im-
plo-

plorat. Qui eum admonet, ne viso prodigio, aut aliquo percepto sonitu, signū crucis formaret, & sic in cōdicta nocte accepit eum magus in hippodromum ciuitatis, vbi viros plurimos lænis indutos cum multitudine lampadum & satellitum conspiciat, atq; in eorū medio principem tenebrarum confidentem cum asseclis suis: mox ad Iudæum hæc proferentem verba. Quod nam possum ei dare auxilium, qui seruit Deo suo: sin autem vult reuera meus esse seruus, & in meorum numerū referri, ego opem ei feram, vt plus quā ante possit facere, & omnibus imperare. Neget itaque filium eius qui dicitur Mariæ, & illam ipsam, & illorum negationem ac renunciationem mihi scriptis mandet, & quæcunq; vult à me impetrabit. Tunc protinus Theophilum ingressus est Sathanas, & pactus cum diabolo, negauit Christum, & sanctissimam Dei parentem, & cū scriptis mandasset suam negationem, cera obsignauit, & principi tradidit, & cum se inuicem essent amplexi, ambo recesserunt à principe; Theophilus quondam Oeconomus, & proditor ex hippodromo, magna affecti lætitia propter suum interitum. Sequenti autem die Episcopus qui Theophilum officio priuauerat, pœnitentia ductus, eundem cum omni honore restituit, Theophilus etiam memor sui discessus à Deo, intercessione B. Mariæ Virginis, cum pœnitentia redit ad Deum,

Deum,

Deum, à quo defecerat, & tandem charta ab-
iurationis cum bulla ceræ Theophilo reddi-
tur.

Nechuic multum dissimile est aliud rela-
tum à Cæsario Heisterbacensi monacho in
libr. illustrium miraculorum & historiarum
mirabilium, quem scripsit circa annum 1222.
per modum dialogi, in lib. seu distinct. 2. cap.
12. Vbi sic incipit & persequitur: Infra hoc
quinquennium, iuxta Floreffiam, cœnobium
Ordinis Præmonstratensis, in Diœcesi Leo-
diensi, adolescens quidam nobilis habitauit,
cui pater moriens, utpote vir magnus & po-
tens, multas diuitias reliquit. Factus miles i-
dem iuuenis, ut gloriam sibi conquireret
temporalem, breui ad magnam deductus est
paupertatem: causa laudis humanæ tornea-
mentis totus deditus erat, histrionibus sua
larga manu tribuebat, & quia ad tales effu-
siones redditus annui minus sufficiebant, hæ-
reditatem paternam vendere compellebatur.
Erat autem in proximo manens miles qui-
dam diues & honestus, ministerialis tamen:
huic iuuenis iam dictus allodia, siue feuda
sua partim vendebat, partim in vadimonio
expendebat. Et cum iam non haberet quod
venderet, vel exponeret, cogitabat exulare;
tolerabilius iudicans, inter extraneos mendi-
care, quam inter notos & affines egestatis con-
fessionem sustinere. Habebat autem villi-
cum,

cum, hominem quidem malignum, nomine,
non re Christianum, & dæmonum ministe-
rio totum mancipatum. Videns hic domi-
num suum tristem, & tristitiæ non ignorans
causam: dicebat ei: Domine, vultis diues
fieri? Respondit, libenter diues fierem dum-
modo diuitiæ esse possent cum DEO. Et vil-
licus: Nolite timere, sequimini tantum me,
& bene erit vobis. Statim secutus est mise-
rum, tanquam serpentis vocem Eua, quasi
sibillum aucupis auicula, in laqueum diabo-
li celerius deponendus. Et duxit eum in
ipsa nocte per quoddam nemus, in locum
palustrem, & cœpit quasi cum aliquo habe-
re sermonem: cui iuuenis, cum quo loque-
ris? Respondit domino suo villicus ille ini-
quitatis: Tacete tantum vos, nec sit vobis
cura cum quo loquar. Cumque secundò lo-
queretur, & iuuenis iterato sciscitaretur, re-
spondit, cum diabolo. Et cœpit iuuenis ni-
mis horrere. Dicebatque villicus diabolo:
Domine, ecce virum hunc nobilem, domi-
num meum adduxi gratiæ vestræ, maiestati
vestræ supplicans, vt vestro auxilio pristinis
honoribus, atque diuitijs restitui mereatur. Ad
quem diabolus: Si mihi deuotus & fide-
lis esse voluerit, dabo ei diuitias magnas:
Insuper addam gloriam & honores, quales
non habuerunt patres eius. Respondit villi-
cus, libenter vobis obsequiosuserit & fide-
lis, si

lis, si talia fuerit consecutus. Et ille, si voluerit illa à me consequi, abrenunciare debet in instanti altissimo. Quod cum iuuenis audiret, & facere renueret, dicebat homo ille perditionis: Quid timetis proferre verbulum vnum? dicite, abrenuncio. Tandem miser iuuenis à villico persuasus, creatorem suum ore suo negavit, manu exfestucauit, diabolo homagium faciens. Hoc scelere perpetrato, diabolus adiecit: Adhuc opus imperfectum est, etiam abrenunciare debet matri altissimi: illa enim est que maximum nobis adfert damnum: quos filius per iustitiam abiicit, mater, quia nimis misericors est, ad indulgentiam reducit. Sibilauit iterum serpens in aure adolescentis, vt domino suo in hoc obediret, vt sicut filiū ita etiam & matrem abnegaret. Ad quod verbum iuuenis nimis expauit, turbatusq; supra modum, respondit: Hoc nunquam faciam. Quare, inquit villicus, fecistis quod maius est, facite nunc quod minus est: maior est creator quàm creatura. Et ille: Nūquam negabo eam, etiam si me oportuerit ostiatim mendicare per omnes dies vitæ meæ, & non acquieuit. Sicq; infecto negotio ambo reuersi sunt, nihil quidem honoris consecuti, sed maximo peccati pondere grauari, villicus suadendo, iuuenis consentiendo. Hæc ille. Deinde subiungit, iuuenem merito & intercessione B. Virginis contritum de peccato & liberatum,

necq;

nec non tandem honestissimo matrimonio
 donatū, quo mediante, sub nomine dotis om-
 nia sua bona recuperavit: Et adijcit auctor
 hæc verba: Adhuc, vt puto, viuit, viuunt & so-
 cieri, post quorum mortem, eorum hæreditas
 ad ipsum reuertetur. His etiam addere possu-
 mus factum D. Cypriani, qui etiam ante con-
 uersionem suam magiæ deditus, chyrogra-
 pho se obstrinxerat Dæmoni, vt ex eius actis
 colligitur. Verum hîc paucis moueri potest
 dubium: An Cyprianus martyr & Episcopus
 Carthaginensis fuerit ante conuersionem ma-
 gus: vel alius. In primis certum est ex proba-
 tissimis historijs, duos fuisse eiusdem nominis
 martyres: Alterum Cyprianum Episcopum
 Carthaginensem, & scriptorem præclarissi-
 morum operum. Alium martyrem Necome-
 diensem, vbi martyrium subiit. Nunc ad du-
 bium. Cyprianum Episcopum Carthaginen-
 sem Magum fuisse, apertè sentiunt Niceph. li. 5.
 hist. Eccles. c. 27. Greg. Nazianz. in orat. in lau-
 dem Cypriani mart. Prudent. in hymno de S.
 Cypria. Metaphrastes apud Lypomanū to. 6.
 de vitis Sanctorum, & Lauren. Surium tom. 5.
 in mense Septemb. & ceteri græci, vt attestatur
 Cæsar Baronius in notar. ad martyrologium
 Roman. 14. Septemb. Nec video, ex antiquis
 etiam quis Latinorum in contrarium eat, nec
 Baronius aliquem allegat. Non fuisse hûc Cy-
 prianum Magum, sed alium Necomedien-
 sem,

C

sem,

sem contendunt ex recentioribus Pamelius in
vita S. Cypriani, ante eius opera, Pamelij o-
pera edita, leui argumento motus, & diligen-
tius Cæsar Baronius, vir vitæ sanctitate, eru-
ditione, indefesso labore in annalium Eccle-
siasticorum scriptione, & matura senectute ce-
lebris, in notat. ad d. martyrologium 14. & 26.
Decemb. & breuius se referendo ad prius di-
cta tom. 2. annalium ecclesiasticor. sub Anno
Christi 250. pag. 439. in editione prima Planti-
niana, & alij quidam iuniores. Hanc sententiã
apud antiquos non puto reperiri. Nec refert,
quod Pontius Diaconus, qui vixit cum D. Cy-
priano Carthageniensi Episcopo, eiusq; vitam
conscripsit, quæ à Surio to. 5. 14. Septem. infer-
tur, non dicat Cyprianum magum fuisse: Quia
Pontius, vt satis constat ex initio vitæ ab eo
descriptæ, eius acta tantum repetit à conuer-
sione, & tempore quo cœlesti curiæ inscriptus
est: Quem ordinem etiam D. Hieronym. licet
breuissimè de scriptorib. Eccle. de S. Cypria-
no insecutus est. Fatendum sanè est, auctori-
bus antiquioribus multum fidei tribuendum
in re tam antiqua. Si enim ea inspiciantur, quæ
Lypomannus tom. 6. de vitis Sanctorum, ante
gesta & vitam martyrum, Cypriani martyris
& Iustinæ, & auctor annotat. in orat. Gregorij
Nazianz. in laudem D. Cypriani, post Scholia
maxima oritur difficultas circa huius historiæ
veritatem, & difficilimum est conciliare au-
ctorum

torum scripta, nisi ponatur vtrumq; Cyprianum fuisse Episcopum Carthaginen. vt etiam Aloysius Lypomann. fatetur. Nec vsque adeo laboriosum videtur dissoluere ea, quæ Baroni-
us adfert ex dictis à Lypomanno, & Metaphras-
te, si alius omnia considerentur: Verum historiae scriptoribus hæc exactius consideranda relinquitur. Hæc à nobis adiecta sunt propter quendam Censorem scripti mei postremi, in quo tribus aut quatuor verbis secutus antiquorum sententiam, significaueram, Cyprianum Carthaginen. Magiæ fuisse cultorem: Quæ cum Censor animaduertisset, annotauit, atq; etiam alijs simplicioribus tanquam ingentem ignorantiae labem, ad diminuendam meam auctoritatem, ingessit: & quia fortasse latius Censoris mentio incidet, paucis aperiam rei seriem. Cum enim Anno Dom. 1591. auctius prodijisset scriptum meum de Confessionibus Maleficorum & Sagarum, quidam etiam Theologicæ facultatis (quem honoris gratia nominare nolo) tractatum in libros distinctum scriptis concepit, & ad describendum alijs tradidit, descriptum prælo tradidit. Aliquibus folijs iã impressis, Typographus Coloniensis imperio magistratus fuit impeditus, ne pergeret, vt ipsemet in literis manu propria impressoris scriptis legi. Finis scripti erat ostendere, (quod tamen nullis apparentibus argumentis, sed solum splendidis verbis & di-

terijs præstitit) omnia quæ dicuntur de maleficorum & Sagarum Confessionibus & operationibus, esse vana, falsa, & somnia, ideoque magistratum summo scelere, & maximo peccato perstringi, qui huiusmodi personas persequitur. Ad persuasionem huius intenti, librum multis verborum ambagibus, adiunctis etiam nonnullis iniurijs, ac alijs erroribus, etiam contra fidem Catholicam, & communem omnium DD. Theologorum certissimam doctrinam, onerauerat. Tamen quia filius Ecclesiæ erat, errores recantauit, ad commissionem Reuerendissimi & illustrissimi Octauij Episcopi Tricariceni. Nuncij Apostolici, & veniam de iniurijs deprecatus est. Hæc scripsisse sufficiat in gratiam eorum, penes quos vel in albeolis, ac chartis, vel in memoriæ cellulis adhuc aliqua illius libri reliquæ resident. Sed his omisis ad institutum redeamus.

Dicet aliquis: Quare seruant huiusmodi pacta & promissa Dæmones, cum tamen sint mendaces & fallaces? Dico in primis, quod nec semper seruant, nec seruare possunt, cum non sit in eorum potestate. Hinc Christo promittebat Matt. 4. dare omnia regna mundi & gloriam eorum, quæ tamen non erant in eius potestate. Vnde Remigius in illum locum. Miranda est diaboli dementia: illi promittebat dare regna terrena, qui suis fidelibus dat regna cælestia, & gloriam mundi, qui est cælestis gloriæ Dominus.

nus. Et Hieron. in eadem verba, tom. 9. Arrogans & superbus de iactantia loquitur. Non enim potest omnia dare, cum sciamus plerosque sanctos viros à Deo reges factos. Alludere ad idem Euangelij videtur Michael Pfellus in li. de Dæmonibus: quando dicit: Et si Dæmonia diuitias nobis & gloriam promittunt, nihil tamen ex se tradere possunt: Quippe cum imperium nullum habeant, sed visu tantum quædam inania suis cultoribus afferunt, varia prorsus & instabilia. Sic innumerabilibus processibus constat, quod maleficis in principio subuersionis pecunias argenteas, sicut etiam S. Anthonio Sportam argenteam ostendebat, promittat, ostendat, & det. Quas cum putant se habere, & eis volūt vti, pecuniæ resolutæ sunt in stercore equorum, aut aliam vilem materiam. Non tamen negandum, Dæmonem aliquando veras pecunias dare, vt sua mancipia confortet in malo, ne si ipsum semper mendacem inueniant, fidem non habeant, scit enim illud commune pronunciatum, Mentiri solito, verum non creditur vlli. Huius rei exemplum libet hîc inserere de fœmina nota Treuiris, Colonie, & in locis vicinis Ex cuius processu iudiciali & criminali Authentico manu notarij scripto, corâ iudice & scabinis, aliqua puncta ad instructionem congruis locis inseremus præsentî editioni: Quare altius cursus rei repetendus est. Fuit fœmina satis diues in

Pago distantia à Treuirensi Ciuitate paruo miliari, nomen Pago Rouer, & Fœminæ Meisenbeins Anna. Hæc cum multorum suę sectæ virorum & mulierum denunciationibus, & alijs indicijs in vehementem venisset maleficij suspicionem, ab incolis Pagi Rouer apud officiatum siue præfectum loci accusata tanti criminis, clam se subtraxit, & aliquot septimanis in locis vicinis delituit. Tandem à nobili & valido viro Ioanne Piesport, Officiato Abbatis monasterij S. Maximini extra & prope muros Treuirenses, cuius iurisdictioni ratione domicilij subdebatur, requisita & monita ad comparandum & purgandum super indicijs. Requisitione non obstante, criminis conscia mulier, adhuc ætatis mediæ, prima habita oportunitate, nauigio in flumine Mosella Colonia se recipit. Deinde temporis successu, Deo sic disponente, vt occulta & nefanda crimina prodantur & puniantur, dicta rea ab alijs pluribus, imò à proprijs filijs & filiabus, quos etiam tanti sceleris, & aliorum grauissimorum participes reddiderat, vehementius adhuc delata. Seduxit enim duos proprios filios, & duas filias: alter filius, & vna filia ante capturam matris, in magna pœnitentia cum multorum mœrore, vitam laqueo finiuerunt, & corpora igne consumpta: alius filius, & filia adhuc impuberes in custodia detinentur, & instruuntur. Deus det ipsis bonam mentem,

& con

& constantem conuersionem. Cùm autem maior natus filius, cuius infra aliquoties mentionem faciemus, cui nomen proprium fuit Ioannes Cuno, sententiam criminalem in confesso Officiati, Prætoris & Scabinorum, coram Tribunali acciperet, vehementer & impensè, zelo salutis maternæ, vt pium decebat filium inflammatus, rogauit iudices, vt studio cogitarent, & industria laborarent, si qua ratione & via matrem ream comprehendere possent, vt tandem in hac vita conuersa ad Deum, per penitentiam, temporali ignominia, & momentanea morte æternum & infinitum redimeret supplicium tantis criminibus debitum & præparatum, si in hac vita pœnitentia non expiatur. Iuuenis, honestissima, & plenissima misericordiæ petitione, nec non etiam scelerum multitudinis magnitudineq; , quæ rea mater commiserat, dictus Officiatus rectè excitatis, Senatui Coloniensi, & bonis amicis Colonæ, qui negotium promouerent, proprio & ad rei expeditionem exercitato nuncio scripsit. Amplissimi & nobilissimi Senatus prouidentia, & diligenti dispositione, Rea Coloniae inquisita, & cum subinde ædes & domicilium mutasset astutia, vt non facile inueniretur, tandem reperta, & missa Officiato S. Maximini prædicto, comitantibus tribus, aut quatuor fortibus & armatis custodibus, & sic 5. Octobris Anno Domini 1590. adducta, &

tradita in custodiam Monasterij S. Maximini, Octaua eiusdem mensis, Officiatus reprodu-
cta copia iudiciorum coram pratore & scabi-
nis, eorum consilium & iudicium requisit:
Qui iudicârunt, quod rea beneuolè & seriò
interrogaretur, & nisi veritatem sic fateretur,
moderata tortura adhiberetur. Et sic factum
est, prius constanter negauit, adhibita tortura,
confessioni initium dedit, & paulatim conti-
nuauit. Inter reliqua confessionis pûcti, con-
fessa fuit, quod cùm à proprio marito durius
tractaretur, & vnus prolis mors subsequere-
tur, grauius commota cogitare cœpit, se à Deo
derelictam esse, animumq; abiecit. Quæ cogi-
tationes & similes cùm mente volueret, Dæ-
mon in forma viri nigris vestibus indui, no-
ctè prope lectum apparuit, & dixit: Si Deo, à
quo deserta esset, vellet abrenunciare, sibi que
adhærere, & operam addicere, quod patem se
procurante esset habitura. Sic excæcata statim
fidem Dæmoni dedit, Deo, B. Virgini, quam
Latam malus spiritus appellabat, atq; omnibus
sanctis abrenunciauit, & dixit: Deus, ex quo
auxilium ferre recusas, intermitte. Statim a-
masius, qui se *Fedderhans* nominabat, frõtem
tetigit, ac si crisma eradicaret, pedes habebat
asininos. Cùm Dæmoni deceptionem obij-
ceret, eumq; mendacem assereret, pro conso-
latione dedit ei duplicem ducatum, verum,
legalem & bonum, quem in marsupium repo-
suit,

fuit, & alijs pecunijs adiunxit. Hæc mulier 20. die mensis Octob. Anno Dom. 1590. viua igni tradita est, & bonum vitæ finem habuit. Deinde, vt ad propositum reuertamur, secundum Scotum, & Gabrielem locis citatis, & alios alibi, Dæmones seruant pacta & promissa, non quia veraces, sed vt alij eis adhæreant, quia si nulla pacta seruarent, nulli homines eis seruirent.

Annotandum etiam, quod quemadmodum secundum leges & Iurisperitos, duplex est pactum; Tacitum & expressum. L. Labeo. L. Item quia conuentiones. ff. de pactis. Barth. Bald. Iason & DD. ibidem: Ita etiam duplex intercedere potest pactum inter hominem & Dæmonem: Tacitum & expressum. Tacitum est, quando aliquis contendit facere aliquid per causas, quæ nec virtute naturali, neque ex diuina aut Ecclesiastica institutione possunt illud efficere, vel quando huiusmodi causæ tanquam necessariæ adiunguntur alijs, quæ possunt talem effectum producere, vt explicat Nauar. in manuali Confessariorum cap. ii. nu. 25. & satis colligitur ex d. artic. Parisien. Sic tacitum pactum ineunt quandoq; viri ex curiositate, quando vident suas vxores se vngere, vt ad cursum & congregationem nocturnâ proficiscantur, ipsi eodem vnguento se vngunt, & sequuntur. Cuius rei exempla Grillandus & alij referunt. Quia enim fidem habent, quod

Duplex pactum potest esse inter hominem & Dæmonem.

tali vnguento vis inſit, tacitè conſentiunt in opus diaboli, qui accurrit, & auxilium fert. Pactum expreſſum eſt, quando conſenſus exprimitur per verba, nutus, aut ſigna. Cuiusmodi eſt illud, quod vt plurimum malefici faciunt, quando Deo abrenunciant, & Dæmoni in ſeruitutem ſe tradunt. Grillandus in d. q. 3. Damhauderus, Caſtrenſis & alij duplicem etiam diſtinguunt Sortilegorum profeſſionem. Tacitam & expreſſam. Tacita profeſſio eſt promiſſio quædam, quam quis facit alteri profeſſo de obſeruando, quæ ſibi mandauerit ſub promiſſione, quod grandia faciet, & mirabilia in vita ſua, cognoscat futura, & multa alia, his ſimilia: dummodo fidem Catholicam abijciat, & omnia Eccleſiaſtica Sacramenta cõtemnat & repudiet, atq; adhæreat cultui & obediẽtiæ ſui magiſtri, & hæc profeſſio dicitur tacita, quia non fit propriè cum Dæmone, ſed cum eius miniſtro: nec interueniunt ſolemnitates extrinſecæ, quæ interuenire ſolent in expreſſa profeſſione. Expreſſa eſt, quæ fit cum proprio Dæmone: & iſta adhuc duplex eſt. Vna quæ dicitur ſolemniſ ſiue publica: & altera priuata. Solemniſ eſt illa, quæ fit cum Dæmone, dum publicè reſidet in folio Maieltatis, more principis, quâdo fiunt vniuerſales congregationes certis nocturnis horis, & quatuor anni temporibus. Solent enim, vt noſtri malefici & ſagæ referunt, in quatuor anni temporibus

*Sortilegorum
profeſſio duplex.*

ribus nocte quæ intercedit inter diem iouis & veneris celebriores habere conuentus: in quibus multi coueniunt omnis sexus & conditionis homines. Priuata est, quæ fit cum ipso Dæmone pacto expresso, citra tamen solemnitates & hominum multitudinem. Hanc solent facere statim, quando transeunt in societatem Dæmonis. Tunc relinquunt prius Deum, abnegantes eius nomen & baptismum, & reliqua sacramenta Ecclesiæ. Deinde adhærent Dæmoni, eidemq; perpetuam obedientiam spontanea voluntate promittunt, ita vt penitus subditi Diaboli efficiantur. Et sicut veri Christiani secundum Scripturam admonentur, vt omnia opera sua bona faciant, & incipiant in nomine DEI, & ad eius honorem dirigant: Ita hi Diaboli clientuli iubentur omnia facere & incipere in nomine Dæmonis, & ad eius cultum dirigere. Nunc ponenda sunt fundamenta d. Doctoris, quibus pactum hoc impugnat, quod fieri nequeat. Primò, ratione personarum: naturarum diuersitas non patitur, quia cum nulla communio sit inter Dæmonem & hominem, nullum potest esse pactum, aut contractus. 2. Ratione rerum: Quia quæ dari fieriue non possunt nec de iure, nec naturaliter, eorum nulla est penitus obligatio. 3. Ratione conditionis adiectæ stipulationi, pacto ué: Quia nec in stipulantium est potestate, nec ita in casu posita, vt natura sit possibilis. 4. Ratione for-

ne for-

ne formæ: quia non ea fit, quæ dat esse rei, cuiusq; omisio vitiata actum. 5. Ratione dissensus: Quia semper de alio & aliter sentit Dæmon, quàm homo. 6. Et postremò non nisi imaginarium est vniuersum negotium. 7. Præterea aniculæ, quæ plerunq; lamia dicuntur, circumueniuntur dolo, fraude, astu, ignorantia ac errore: ergo non potest esse contractus & pactum. Hęc argumenta ponit lib. 6. de præstigijs Dæmonum cap. 27. pag. 779. In lib. de Lamijs cap. 7. aliter improbat pactum. Dæmò cum spiritus sit, carnem & ossa non habet, quare extensa manu, firmaq; stipulatione lamiam recipere non potest, vt tractatur & dicitur de professione sagarum. Præterea dolosa hæc stipulatio, in perniciosum finem conficta, contra DEI voluntatem, si tantum habebit momenti, vt nulla queat rescindi ratione, & necessariò eius virtute alter alterius voluntatem sequi, illiusq; præcepto morem gerere compellatur: Cur pactum illud prius in Baptismo, ex peculiari Dei voluntate & mādato, solemnibus verbis verè sancitum, & quidem interpositis fideiussoribus, tanquam prærogatiua, non præponderabit? Aliaprofecto contractus est firmitas inter Deum veracem & sanę mentis homines. Quicquid ille stipulatur, & in suo verbo addicit, hoc fideliter, & indubitatè præstat, nec data manu præstigiola deludit, non saltat, nec conuiuatur, vel similibus rebus ludicris

dicris, quibuscum paciscitur, nequiter fallit, dementatue, quemadmodum hic commentio carnali corpore amafius. Disparitatem hinc qui negauerit, nescio quid veritatis hic sit admissurus. Hæc ibidem ille Doctor.

His argumentis facile est respondere, si clarè & dilucidè res intelligatur, & distinguenda distinguantur. Pactum enim definitur esse, Duorum, vel plurium in idem placitum & consensus. L. i. ff. de pactis, & dicitur à pactio- ne, id est, pacis actu. Pacisci enim est actus concordia: Sic potest dici pactum, quasi ad pacem habendam factum. Panorm. in ca. i. de pactis. Vnde pacta diriguntur ad cõseruationem pais, concordia: & societatis. Hinc optimè intelligitur Caietani doctrina, super 2. 2. S. Thomæ, q. 95. art. 4. quod pactum in itum cum Dæmone dupliciter intelligitur. Vno modo, pro conuentione cum Dæmone facta: vt, faciam hoc, vt facias illud, &c. Alio modo pro sociali actu cum Dæmone: Et licet pactum & foedus propriè sonent conuentionem, tamen etiam in materia superstitionum, & Sortilegiorum accipiuntur & intelliguntur secundo modo: & tunc pactum tacitum intelligitur, sicut inuocatio tacita. Deinde pacta distinguuntur à iure & Doctoribus, in vtilia, vel, vt aliqui vocant, valida: & inutilia, siue inualida, vel nulla. Et sic pacta vtilia ab inutilibus distinguuntur per essentiam. Nam vtilia pacta habet esse.

Inu-

Quomodo pacta distinguantur.

Inutilia non, L. Iuris gentium. §. pactorum, & §. si ob maleficium. ff. de pactis. & L. pacta quæ contra. C. eod. tit. & in reg. Quæ contra ius, de reg. iuris, in 6. Caccialup. in tract. de pactis, q. 6. Bald. in tract. de eadem materia. & in d. l. Iuris gentium. Bartol. Alberic. Iason & alij in d. §. Si ob maleficium. Ad quam materiam multas adfert allegationes Bertachinus in Repertorio Iuris, in verbo Pactum, vers. Pacta inuvalida. Hanc distinctionem si perpendisset dictus auctor, vidisset argumeta sua, quæ ponit, nihil probare. Probât enim hoc, quod omnes concedimus, & iure tam canonico, quàm civili probatur: pacta, quæ fiunt cum Dæmone, non esse vtilia, sed inuvalida, nulla, turpia, contra legem diuinam & humanam, nullam inducere obligationem, repudianda, & rescindenda. Quia pacta contra bonos mores, & ob maleficia perpetranda inita, cùm sint turpia, contra legem Dei, sunt inuvalida, & nulla. De talibus pactis tractant DD. Iuris in d. §. Si ob maleficium. Quare auctor rectè dixit: disparitatem qui negauerit inter pacta, quæ fiunt inter Deum & hominem, & inter maleficum & amasium, nescio quid veritatis sit admissurus. Pacta enim, quæ fiunt DEO, fiunt de rebus ad salutem animæ & corporis spectantibus, ideoque sunt vtilia, valida, & habent essentiam, inducunt obligationem. Quæ verò maleficis cum Amasio, sunt in perditionem animæ & corpo-

*Disparitas
est inter pa-
cta hominis
cum Deo, &
hominis ma-
lefici cum
Dæmone.*

corporis, diuinam maiestatem lædunt, & sunt in fauorem inimici Dei & hominum. Atq; hïc si beneaduertisset, in argumentis proprijs cõtrarietatem admittit, cùm dicat, disparitatem naturarum arguere impossibilitatem contractus & pacti, & tamen probet contractum & pactum inter Deum & hominem esse: & sacræ literæ ita esse clarissimè attestantur. Quia cum Abraham, Moyse, & alijs patribus Deus habuit pacta & fœdera. Genes. 9. Recordabor fœderis mei, quod pepigi vobiscum Et iterum ibidem: statuum pactum meum vobiscum. Genes. 17. Ponam pactum meum tecum, & eris Pater multarum gētium. Deut. 5. Deus noster pepigit nobiscum fœdus. & 7. cap. & alibi. Si ergo propterea repugnat fieri pactum inter Dæmonem & hominem, quia naturarum est diuersitas, cùm homo sit corporeus, Dæmon spiritalis: quomodo non magis repugnat fieri cum Deo, cùm maior disparitas, si verum sit fundamentum, arguere debeat maiorem repugnantiam? Maior enim est disparitas quantum ad compositionem hominis ad DEVM, quàm ad spiritualem creaturam. In Deo nulla omninò compositio admittenda: At in spiritali creatura licet non sit compositio physica ex materia & forma, siue corpore & anima, est tamen metaphysica ex actu & potentia. Unde liquidum est, quod homo cum spiritu potest pacisci, & quod nihil disparitas prædicta
impe-

impediat. Est enim similitudo & communicatio inter spiritualem & corporalem creaturam, quantum ad intellectum & voluntatem, quarum potentiarum actus cōcurrunt ad pactum, vt ex definitione pacti clarum est, qua definitur esse duorum vel plurium, intellige, personarum, in idem consensus. Consensus spectat ad volūtatem. Voluntas autem in spirituali creatura etiam est. Membra corporea, non tam requiruntur ad essentiam contractus & pacti, quàm ad eius expressionem & manifestationem, vt noster cōsensus alijs, cum quibus volumus pacisci & consentire, innotescat. Quare sicut spiritualis creatura in corporibus assumptis nobiscum conuersatur, sonum vocalem, articulatum, & quasi humanum format: ita etiam potest consensum & pactum exprimere, & cum homine conuenire. Nam si Dæmon Christo verbis expressis, vt Euangelica historia claris verbis loquitur, pactum obtulit: quid obest, quo minus alteri idem offerre possit? Etsi tamen verum est, quod homo debeat dissentire à Dæmone: tamen tanta est Dæmonis astutia, & hominis tum infirmitas, tum malitia, vt liberè ei consentiat sæpius in multis, vt omnibus ratione vtentibus constat. Nec etiam quicquam ad rem facit, quod dicatur, sagas dolo, astutia & errore decipi: & ideo non esse pactum: sed tantum arguit tale pactum non esse seruandum, sed rescindendum: Dolo malo,

Matti. 4.

malo, ait prætor, pactum se non seruaturum. Dolus autem malus fit ex calliditate & fallacia. L. Jurisgentium conuersiones. §. Pactorum autem. ff. de pactis. & dicitur iniquum dolo factum & fraudandi causa. ibid. §. Sed si fraudandi. Quod etiam dicitur non nisi imaginarium esse vniuersum negotium. Qua facilitate asseritur, eadem etiam reijcitur: nec solum constat propria anicularum illularum confessione, sed etiam Doctissimorum in Theologia & Iure auctoritate, & innumerabilium vtriusque sexus & status hominum testimonio, qui tale fœdus non dormientes, sed vigilantes, solutis sensibus, cum Dæmonibus inierunt in Germania, Italia, Gallia, & alijs locis. Qui autem omnia imaginaria & phantastica opinatur, quæ sacræ literæ, graues Doctores, & mille hominum expertorum testimonia confirmant, multum phantasia perturbatus est. Quod verò plurimi vtriusque sexus homines confiteantur, quod in abnegatione fidei, quando fœdus inicitur, Dæmon malefico aut sagæ Chrisma è fronte eradicare contendat: id sanè intelligendum, quia Dæmon, qui vbiq; suum lucrum & humanæ salutis interitum quærit, hinc etiam Christianis hanc vult suggerere superstitionem, vt credant, aliquem effectum hanc eradicationem habere, & se minus hoc modo potentes fieri ad resipiscendum à tam infoelici statu, & ad rumpendum fœdus iniquum,

D

quum,

quum, per pœnitentiam & veram ad DEVM conuersionem. Chrisma, quo Christiani more Catholico in Baptismo vnguntur, in corpore & fronte amplius non hæret, sed diu aqua idem deterfit, nec tam chrismate vngimur ob corporis commodum, quàm animæ salutem. Chrismatis virtus animam afficit. Vnde eradicari Diaboli vngulis nõ valet. Qua de caussa nec de nouo Sage chrismate inunguntur, sicut nec baptizantur, quãdo ad cor redeunt, & suo creatori corde contrito & humiliato reconciliantur. Character, qui secundũ Conciliorum & Theologorum Catholicam doctrinam efficit, ne sacrum Baptisma reiteretur, indelebiter animæ inhæret, corrumpi nequit: Cũ quicquid corrumpitur, ad corruptionem subiecti intereat, aut à contraria qualitate expellatur. Character autem inest animæ tanquam subiecto, quæ corruptioni non est obnoxia, nec etiam characteri quicquam contrarium est, à quo expelli queat. Nec puto quod omnes maleficos aut Sagas in fronte vngulis tangat, sed tantum minus instructos in fide, & superstitiosos, qui ea laborant persuasionem, quod talis eius tactus in fronte aliquem fortiatum effectum.

Modus cognoscendi, quo usq; maleficorum opera se extendant.

7. Præludium. *Vt cognoscamus, ad quos maleficorum opera se extendant ex permissione*